

АНАЛІЗ

стану соціально-економічного розвитку областей та міста Києва за січень-березень 2016 року

I. Загальні результати моніторингу

Оцінка соціально-економічного розвитку областей та міста Києва за січень-березень 2016 року здійснена Мінрегіоном відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 2015 року № 856 «Про затвердження Порядку та Методики проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації державної регіональної політики».

Оцінка здійснена за 25 показниками, що характеризують ситуацію за 6 напрямками в різних сферах соціально-економічного розвитку регіонів (економічна ефективність, інвестиційний розвиток та зовнішньоекономічна співпраця, фінансова самодостатність, ефективність ринку праці, розвиток інфраструктури, відновлювальна енергетика та енергоефективність) та визначено місце кожного регіону за окремим напрямом оцінки.

II. Результати моніторингу за напрямками

Напрямок **«ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ»** включає 7 показників, які характеризують стан розвитку реального сектору економіки (промисловість, сільське господарство, будівництво) та рівень цін на споживчому ринку (індекс цін).

У січні-березні 2016 року розвиток більшості регіонів за цим напрямком характеризувався відновленням позитивної динаміки промислового виробництва та покращенням ситуації у будівельній галузі, уповільненням інфляційних процесів на споживчому ринку.

За підсумками I кварталу поточного року зростання обсягів **виробництва промислової продукції** мало місце у 14 регіонах (у січні-березні 2015 року – у 8 регіонах): від 2,4% у Черкаській до у 2,3 рази у Луганській областях. Найбільше зростання обсягів промислового виробництва спостерігалось у Чернігівській (+14,3%), Одеській (+11,0%) та Донецькій (+10,0%) областях, що у загальному підсумку забезпечило зростання цього показника по Україні на 3,7% (у січні-березні 2015 року – зменшення на 20,5%).

Зростання виробництва спостерігалось майже у всіх основних видах промислової діяльності (крім виготовлення виробів з деревини, виробництва паперу та поліграфічної діяльності, а також виробництва хімічних речовин і хімічної продукції)

Довідково: за інформацією Луганської облдержадміністрації на підконтрольній українській владі території області виробничу діяльність здійснюють 489 промислових підприємств, з них: 9 – великих, 99 – середніх та 381 – малі. Позитивна динаміка виробництва промислової продукції забезпечена підприємствами вугільної промисловості, з виробництва будівельних матеріалів, харчової та легкої промисловості, з них найбільше: ПАТ «АМК» (виробництво коксу) вироблено товарної продукції у 2,5 р. більше до відповідного періоду 2015 року; ТОВ «Склопластик» – у 1,6 р.; ТОВ НВП «Зоря» та ТОВ «Склопластик» (виробництво хімічних речовин і хімічної продукції) - зростання виробництва відповідно на 20% та 58,1%.

Виробництво промислової продукції зменшилося у 11 регіонах, з яких найбільше в Івано-Франківській (на 10,8%), Сумській (на 10,0%) та Чернівецькій (на 9,2%) областях.

За підсумками I кварталу 2016 року продовження негативної динаміки 2015 року було зафіксовано у таких видах промислової діяльності:

у виготовленні виробів з деревини, виробництві паперу та поліграфічній діяльності – у 9 регіонах (у січні-березні 2015 року – у 18 регіонах), з найбільшим падінням у Чернігівській (-40,6%), Дніпропетровській (-33,8%), Донецькій (-21,5%) та Миколаївській (-21,4%) областях, і в цілому по Україні спад виробництва становив 3,2%;

у виробництві хімічних речовин і хімічної продукції падіння спостерігалось у 13 регіонах (у січні-березні 2015 року – у 15 регіонах), і в цілому по Україні спад склав -6,8%. Серед регіонів найбільше падіння спостерігалось у Сумській (-54,8%), Харківській (-48,9%), Вінницькій (-44,4%) областях та м. Київ (-47,1%);

Довідково: за інформацією Мінекономрозвитку негативний вплив на роботу підприємств хімічної промисловості спричинено наступними факторами: насиченість внутрішнього ринку мінеральних добрив (забезпеченість агропідприємств добривами станом на квітень 2016 р. становила 104%) та низька цінова динаміка на світових ринках мінеральних добрив (середні ціни у березні 2016 р. на добрива (карбамід) скоротилися на 25,1%).

Зростання витрат на виробництво сільськогосподарської продукції, зменшення купівельної спроможності населення, а також обмеженість доступу сільськогосподарських товаровиробників до дешевих кредитних ресурсів в загальному підсумку призвели до скорочення обсягу виробництва сільськогосподарської продукції (галузь тваринництва) по Україні на 1,7% (у I кварталі 2015 року – на 4,7%).

За звітний період обсяги виробництва продукції тваринництва зменшились у 14 регіонах (у Чернігівській області – залишились на рівні відповідних показників попереднього року) в межах від 1,9% у Волинській області до 18% у Луганській. Окрім Луганської області, найбільше обсяги виробництва скоротилися у Херсонській

(на 14,8%), Донецькій (на 11,0%), Хмельницькій (на 9,2%), Івано-Франківській (на 7,3%), Київській (на 5,2%) та Одеській (на 4,7%) областях.

Довідково: за інформацією Мінагрополітики:

у Херсонській області обсяг виробництва зменшився внаслідок призупинення діяльності однієї птахоферми філії «Чорнобаївське» ПАТ птахорадгосп «Червоний прапор» Білозерського району (поголів'я птиці зменшилось у 2 рази);

у Донецькій області зменшення виробництва спричинено втратою значного виробничого потенціалу галузі через окупацію частини території області (втрачено сучасні тваринницькі комплекси, збудовані у 2010 – 2012 роках та оснащені за новітніми технологіями).

Обсяги виробництва валової продукції за січень-березень 2016 року в порівнянні з відповідним періодом 2015 року збільшилися у 9 областях: Вінницькій (на 5,9%), Кіровоградській (на 4,7%), Черкаській (на 3,1%), Харківській (на 2,2%), Львівській (на 1,5%), Полтавській (на 1,3%), Житомирській (на 1,2%), Дніпропетровській (на 0,9%) та Сумській (на 0,2%).

Обсяг виробництва валової продукції сільського господарства у розрахунку на одну особу сільського населення за січень-березень 2016 року дорівнював 1160 грн, що менше в порівнянні з минулорічним показником на 1,4%.

Найвищий показник обсягу виробництва валової продукції сільського господарства у розрахунку на одну особу сільського населення за січень-березень 2016 року був у Черкаській (2510 грн), Вінницькій (2211 грн), Дніпропетровській (1959 грн), Київській (1871), Полтавській (1720 грн) областях.

Обсяг виробництва валової продукції сільського господарства у розрахунку на одну особу сільського населення за січень-березень 2016 року в порівнянні з минулим роком:

збільшено в 10 областях: Вінницькій (на 14,3%), Кіровоградській (на 5,9%), Харківській (на 4,6%), Черкаській (на 4,1%), Полтавській (на 2,4%), Чернігівській (на 1,9%), Житомирській (на 1,7%), Львівській (на 1,6%), Дніпропетровській (на 1,6%) та Сумській (на 0,3%);

зменшено у 14 областях, найбільше у: Хмельницькій (на 19,9%), Луганській (на 17,2%), Херсонській (на 14,2%), Донецькій (на 9,6%), Івано-Франківській (на 7,1%), Київській (на 7,1%) та Одеській (на 6,2%).

За підсумками I кварталу поточного року більшості регіонів вдалося подолати негативну тенденцію минулого року щодо скорочення обсягу **виробництва будівельної продукції**, і в цілому по Україні приріст склав 1,9% (у січні-березні 2015 року – зменшення на 29,7%). В розрізі регіонів найкращі показники зростання обсягу будівельної продукції мали місце у Миколаївській (у 2,1 рази), Київській (на 40,5%), Херсонській (на 33,1%) та Львівській (на 32,6%) областях.

Довідково: за інформацією Миколаївської облдержадміністрації найбільше зростання обсягів продукції мало місце у будівництві інженерних споруд (у 3 рази).

Більшість обсягу будівельних робіт виконано за рахунок робіт на будівництві об'єктів морегосподарського комплексу, а саме будівництва перевантажувальних комплексів по перевалці зернових і олійних культур та продуктів їх переробки на базі Миколаївського морського порту такими крупними компаніями як NOBLE Group (Гонконг) (через ТОВ «Дунайська судноплавно-стивідорна компанія»), компанією «Bunge», ТОВ «Європейська транспортна стивідорна компанія» та ін.

Водночас, за підсумками січня-березня 2016 року у 9 регіонах зафіксовано негативну динаміку щодо виробництва будівельної продукції, з них найбільше у Полтавській (-23,1%), Запорізькій (-21,2%), Хмельницькій (-20,9%) та Чернігівській (-18,5%) областях.

Довідково: за інформацією Полтавської облдержадміністрації зменшення індексу будівельної продукції пов'язано зі скороченням обсягів будівельних робіт, виконаних на підприємствах нафтогазового комплексу, підприємствах добувної промисловості та на об'єктах сільськогосподарського призначення.

Ситуація на споживчому ринку характеризувалася уповільненням динаміки зростання цін, і у березні 2016 року (по відношенню до грудня минулого року) споживчі ціни зросли на 1,5% (у березні минулого року зростання становило 20,3%).

Серед регіонів **індекс споживчих цін** варіював від 100,6% у Луганській області до 102,6% у м. Києві.

В цілому у березні 2016 року по відношенню до грудня попереднього року у регіонах серед товарів і послуг зросли ціни на:

освіту: від +0,2% у Київській до +14,9% у Тернопільській областях (по Україні на 4,5%), а у Сумській області ціни на послуги у сфері освіти зменшилися на 0,3%;

житло, воду, електроенергію, газ та інші види палива: від +2,6% у м. Києві і Черкаській до +6,2% у Донецькій областях (по Україні – на 3,9%);

відпочинок і культуру: від +1,5% у Миколаївській до +9,8% у Київській областях (по Україні – на 3,9%). У Вінницькій області падіння цін у сфері відпочинку і культури склало 0,3%;

охорону здоров'я: від +0,5% у Донецькій до +8,5% у Чернігівській областях (по Україні – на 3,8%);

одяг і взуття: від +0,2% у Харківській і Херсонській до +7,3% у Дніпропетровській областях (по Україні – на 3,7%). Зменшення цін на одяг і взуття відбулося у Вінницькій (на 3,9%) та Луганській (на 0,7%) областях;

ресторани та готелі: від +0,6% у Київській до +7,5% у Львівській областях (по Україні – на 3,1%);

предмети домашнього вжитку, побутову техніку та поточне утримання житла: від +0,7% у Рівненській до +5,3% у Львівській областях (по Україні – на 2,0%). Зменшення цін у відповідній сфері відбулося у Вінницькій області – на 1,0%;

продукти харчування та безалкогольні напої: від +0,2% у Житомирській і Харківській області до +2,8% у м. Київ (по Україні – на 0,8%). Зниження цін на

продукти харчування та безалкогольні напої відбулося у Донецькій (на 1,0%), Луганській та Черкаській (на 0,2%) областях;

транспорт: від +0,1% у Чернівецькій до +2,1% в Одеській областях (по Україні – на 0,6%). Зниження цін на транспортні послуги відбулося у Вінницькій, Дніпропетровській, Чернігівській (на 0,4%) та Полтавській (на 0,1%) областях;

зв'язок: від +0,1% у Донецькій, Чернівецькій до +4,1% у Херсонській областях (по Україні – на 0,5%). Зниження цін на послуги зв'язку відбулося у Тернопільській (на 0,4%), Черкаській, Хмельницькій (на 0,2%) та Івано-Франківській (на 0,1%) областях.

Напрямок **«ІНВЕСТИЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ТА ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА СПІВПРАЦЯ»** включає 5 показників, які характеризують ситуацію із залученням в економіку регіонів інвестиційних ресурсів та стан зовнішньої торгівлі товарами (експорт).

Стабілізація макроситуації в країні, активізація економічної діяльності на тлі налагодження міжгалузевих зв'язків в умовах деескалації військового конфлікту сприяли зростанню інвестиційної активності в Україні.

За підсумками січня-березня 2016 року підприємствами та організаціями країни за рахунок усіх джерел фінансування освоєно 51,6 млрд. грн. капітальних інвестицій. Індекс капітальних інвестицій за звітний період становив 100,7% проти 85,2% у січні-березні 2015 року.

Зростання обсягу капітальних інвестицій мало місце у 21 регіоні (у січні-березні 2015 року – у 5 регіонах): від +7,7% у Чернівецькій до у 2,4 раза у Херсонській областях.

Довідково: за інформацією Херсонської облдержадміністрації у січні – березні 2016 року у розвиток області підприємствами та організаціями з рахунок усіх джерел фінансування вкладено 817,9 млн. грн., що у порівнянних цінах у 2,4 раза більше ніж за відповідний період минулого року. Найбільш вагомі обсяги вкладених капітальних інвестицій забезпечено:

РЦ «Фабрика» (реконструкція нежитлових приміщень);

ТОВ «Веліген Солар», ТОВ «Велітон Солар» (будівництво фотоелектричних сонячних наземних електростанцій);

ПАТ «Фрідом Фарм Інтернешнл» (реконструкція та будівництва зрошувальної системи);

ПП «Багатогалузева фірма «Таврія» (закладка виноградників).

Зменшення обсягів капітальних інвестицій спостерігалось у 4 регіонах: м. Києві (-29,3%), Волинській (-14,7%), Вінницькій (-7,9%), Закарпатській (-4,3%) областях.

Обсяг капітальних інвестицій на одну особу в середньому по Україні становив 1203,0 гривень. При цьому, територіальна диспропорція щодо обсягів капітальних інвестицій на одну особу складала 36,8 раза (максимальне значення у січні-березні

2016 року спостерігалось у м. Києві – 5427,2 грн., мінімальне у Луганській області – 147,5 грн.).

У I кварталі 2016 року обсяг прямих іноземних інвестицій (акціонерного капіталу з урахуванням переоцінки, утрат та перекваліфікації), залучених в економіку України, збільшився на 0,7% або 297,3 млн. дол. США, і станом на 01.04.2016 з початку інвестування їх загальний обсяг склав 42,8 млрд. дол. США.

Позитивна динаміка спостерігалась у 12 регіонах від +0,5% у Волинській до +7,1% у Харківській областях.

Довідково: за інформацією Харківської облдержадміністрації за січень-березень 2016 р. в економіку області від іноземних інвесторів надійшло 133,1 млн. дол. США прямих інвестицій (акціонерного капіталу). Вибуло капіталу за цей період – 2,2 млн. дол. США. Водночас, інші зміни вартості акціонерного капіталу нерезидентів (зміна вартості, утрати, перекласифікація інвестицій, курсова різниця) склали -20,9 млн. дол. США, у т. ч. курсова різниця -20,8 млн. дол. США.

Інвестиції надійшли зі 66 країн світу.

Зростання обсягу прямих іноземних інвестицій у I кварталі 2016 року відбулось за рахунок збільшення надходження інвестицій з таких країн як Великобританія, Франція та США.

Найбільші обсяги прямих іноземних інвестицій були спрямовані на такі види діяльності: надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна; виробництво плит, листів, труб і профілів із пластмас; надання в оренду інших машин, устаткування та товарів; організація будівництва будівель та інші види.

У I кварталі 2016 року найбільший приріст прямих іноземних інвестицій (акціонерного капіталу) мали наступні підприємства Харківської області: ПАТ "УКРСИББАНК", ТОВ "КОНСАЛТКАПІТАЛ", ТОВ "СХІДНОУКРАЇНСЬКА КОМПАНІЯ "МАЛТЮРОП", ТОВ "АМКОР ТОБАККО ПЕКЕДЖИНГ УКРАЇНА", ПрАТ "УКПОСТАЧ".

Іноземні інвестиції зменшилися у 13 регіонах: від -0,03% в Одеській до -8,8% у Луганській областях.

Станом на 01.04.2016 на одну особу в середньому по Україні припадало 1003,4 дол. США прямих іноземних інвестицій. Територіальна диспропорція за цим показником склала 166,5 раза (максимальне значення спостерігалось у м. Києві – 7808,4 дол. США, мінімальне – у Тернопільській області – 46,9 дол. США).

Не зважаючи на уповільнення темпів зменшення експортних операцій по відношенню до відповідного періоду 2015 року, динаміка експорту товарів за підсумками січня-березня 2016 року залишилася негативною. Так, експорт товарів скоротився по Україні на 18,5% (у січні-березні 2015 року зменшення склало 32,6%).

Серед регіонів негативна динаміка експорту спостерігалась у 22 регіонах (у січні-березні 2015 року – у 21 регіоні). Найбільше скорочення товарних експортних

операцій відбулося у Чернігівській (на 42,5%), Запорізькій (на 41,7%), Черкаській і Хмельницькій (на 39,6% у кожній) та Кіровоградській (на 37,7%) областях.

За обсягом експорту на душу населення лідируючі позиції традиційно займають м. Київ (700,9 дол. США, 1 місце), Дніпропетровська (378,9 дол. США, 2 місце), Запорізька (260,8 дол. США, 3 місце) та Миколаївська (255,5 дол. США) області.

Територіальна диспропорція щодо обсягів експорту товарів на одну особу складає 22,9 раза (максимальне значення у м. Києві – 700,9 дол. США, а мінімальне у Чернівецькій області – 30,6 дол. США).

Напрямок **«ФІНАНСОВА САМОДОСТАТНІСТЬ»** включає 3 показники, які характеризують динаміку росту доходів місцевих бюджетів та стан погашення податкового боргу.

Розпочата два роки тому бюджетна децентралізація значно покращила фінансову спроможність місцевих бюджетів.

У I кварталі 2016 році **доходи місцевих бюджетів** (без трансфертів) зросли по відношенню до відповідних минулорічних показників в усіх регіонах, в межах від 6,1% у Луганській області до 64,3% в Одеській, і в середньому по Україні цей показник склав 44,7% (у січні-березні 2015 року – 32,7%).

Окрім Одеської області, доходна частина місцевих бюджетів значно зросла у Запорізькій (+60,5%, 2 місце) та Львівській (+58,2%, 3 місце) областях.

Найбільший обсяг доходів місцевих бюджетів, що припадає на одного мешканця регіону, за січень-березень 2016 року зафіксовано у м. Києві (2,0 тис. грн., 1 місце), Дніпропетровській (1,1 тис. грн., 2 місце) та Запорізькій і Київській (1,0 тис. грн., відповідно 3-4 місця) областях, а найменший – у Тернопільській області (0,4 тис. грн., 25 місце).

Дещо уповільнився темп зростання податкового боргу за грошовими зобов'язаннями платників податків. Так, якщо станом на 1 квітня 2015 року зростання боргу в цілому по Україні становило 11,2% (16 регіонів), то за підсумками I кварталу поточного року загальний обсяг податкового боргу зріс на 10,1% (21 регіон) в межах від 0,7% у Харківській області до 23,6% в Івано-Франківській.

За звітний період скорочення податкового боргу за грошовими зобов'язаннями платників податків зафіксовано у Львівській (-11,0%), Кіровоградській (-2,1%), Чернівецькій (-1,3%) та Черкаській (-1,2%) областях.

Напрямок **«ЕФЕКТИВНІСТЬ РИНКУ ПРАЦІ»** включає 4 показники, які комплексно характеризують ситуацію щодо безробіття та зайнятості населення, динаміку росту реальної заробітної плати та стан погашення заборгованості з її виплати.

Довідково: показник щодо обсягу заборгованості населення за спожиті житлово-комунальні послуги виключено з переліку показників оцінки на підставі листа Держстату від 13.06.2016 № 10.3-15/107-16.

Ситуація на ринку праці дещо покращується, що насамперед зумовлено активізацією економічної діяльності, створенням сприятливого економічного середовища для розвитку підприємництва та, відповідно, нових робочих місць.

Так, за підсумками 2015 року середній рівень безробіття населення у віці 15-70 років (за методологією МОП) по Україні склав 9,1%, що на 0,2 в.п. нижче, ніж у попередньому році.

Позитивні тенденції щодо зменшення рівня безробіття (у порівнянні з відповідними показниками 2014 року) мали місце у 12-ти регіонах: Вінницькій та Київській (зменшення на 1,6 в.п. відповідно), Дніпропетровській (на 0,8 в.п.), Харківській та Рівненській (на 0,7 в.п. відповідно), Чернігівській (на 0,5 в.п.), Львівській та Черкаській (на 0,4 в.п. відповідно), Миколаївській, Житомирській та Одеській (на 0,2 в.п. відповідно), Волинській (на 0,1 в.п.) областях.

Найнижчий рівень безробіття зафіксовано у Київській (6,4%, 1 місце), Одеській (6,5%, 2 місце), Харківській (7,1%, 4 місце) та Дніпропетровській (7,2%, 5 місце) областях та м. Києві (7,0%, 3 місце), а найвищий – у Луганській (15,6%, 25 місце), Донецькій (13,8%, 24 місце), Полтавській (12,1%, 23 місце) та Тернопільській (11,8%, 22 місце) областях.

Зниження рівня безробіття населення у віці 15-70 років (за методологією МОП) супроводжувалося зростанням **рівня зайнятості** такого населення, і за підсумками 2015 року цей показник в середньому по країні склав 56,7% (у 2014 році – 56,6%).

Найвищий рівень зайнятості зафіксовано у м. Києві (62,0%, 1 місце), Дніпропетровській (60,9%, 2 місце), Харківській (59,3%, 3 місце), Рівненській (58,5%, 4 місце) та Миколаївській (58,4%, 5 місце) областях, а найнижчий у Донецькій (50,3%), Тернопільській (51,6%), Хмельницькій (52,6%), Волинській (53,1%) та Кіровоградській (54,0%) областях.

Зниження рівня зайнятості у Донецькій та Луганській областях, що супроводжується відповідним зростанням рівня безробіття, є наслідком згорання підприємницької діяльності та масового внутрішнього переміщення осіб, що спричиняє негативний вплив на ринок праці цих регіонів.

Створення сприятливих умов для розвитку ринку праці, зокрема підвищення рівня зайнятості та зниження рівня безробіття населення, а також покращення ситуації на споживчому ринку сприяли уповільненню динаміки зниження рівня реальної заробітної плати

У січні-березні 2016 року **реальна заробітна плата**, скоротилася на 6,8% (у січні-березні 2015 року – на 20,1%). Така динаміка була характерною для усіх регіонів, окрім м. Києва (+1,4%), і у регіональному розрізі, зниження рівня реальної заробітної плати коливалося від 2,8% у Київській області до 13,3% у Дніпропетровській.

Крім Дніпропетровської області, значне скорочення реальної заробітної плати зафіксовано у Сумській (на 11,4%, 24 місце), Донецькій (на 10,9%, 23 місце) та Хмельницькій (на 10,6%, 22 місце) областях.

Співвідношення суми заборгованості з виплати заробітної плати до фонду оплати праці за березень 2016 року було меншим, ніж у березні попереднього року, і станом на 1 квітня 2016 року становило 4,9% (у березні 2015 року – 5,0%).

Зменшення суми заборгованості з виплати заробітної плати по відношенню до фонду оплати праці (у порівнянні з показниками грудня попереднього року) мало місце у 15 регіонах, і найнижче значення цього показника зафіксовано у Хмельницькій області (0,6%, 1 місце), Івано-Франківській області та м. Києві (0,9%, 2-3 місця), Житомирській та Закарпатській областях (1,0%, 4-5 місця).

Оцінка соціально-економічного розвитку за напрямом **«РОЗВИТОК ІНФРАСТРУКТУРИ»** проводилась за 3 показниками, що характеризують ситуацію у сфері житлового будівництва та щодо розвитку транспортної інфраструктури через оцінку у територіальному розрізі обсягу вантажообороту автомобільним та залізничним транспортом.

За підсумками I кварталу 2016 року, порівняно з відповідним періодом попереднього року, спостерігалось **зростання обсягу прийнятого в експлуатацію житла**.

Так, у звітному періоді позитивна динаміка збільшення обсягу прийнятого в експлуатацію житла мала місце у 13 регіонах (у січні-березні 2015 року у 10 регіонах), в межах від 9,6% у Запорізькій до 7,9 раза у Донецькій, і за підсумками січня-березня 2016 року обсяг житлового будівництва збільшився на 13,5% (у січні-березні 2015 року - зменшення на 19,3%).

Довідково: За інформацією Донецької облдержадміністрації, протягом I кварталу 2016 року забудовниками області введено в експлуатацію 18,2 тис. кв. м загальної площі житла, що у 8 разів більше обсягу житла, прийнятого в експлуатацію за I квартал 2015 року (по Україні – 113,5%).

Нинішній приріст показників пояснюється низькою базою порівняння та проведенням на території області антитерористичної операції. Загалом у I кварталі 2015 року було введено в експлуатацію житло лише у 2 містах (Бахмут, Маріуполь) та 1 районі (Костянтинівський).

Скорочення обсягу будівництва, спостерігалось у 12 регіонах, з них найбільше у Луганській (-74,4%), Чернігівській (-30,2%), Черкаській (-28,7%) областях та м. Києві (-40,2%).

Аналіз ситуації із вантажними перевезеннями у регіональному розрізі демонструє наступне. У зв'язку із збройною агресією Росії та переорієнтуванням України на співпрацю з країнами Європи має місце зміна географії перевезень. Обсяги перевезень значно скоротились у східних областях, але у той же час знайдено альтернативні напрямки перевезення вантажів територіями інших областей. Загалом

обсяг вантажообороту автомобільного та залізничного транспорту в середньому по країні склав 3230,1 тис. тонн-кілометрів на 1000 осіб населення (у січні-березні 2015 року 3246,0 тис. тонн-кілометрів на 1000 осіб населення).

Негативна тенденція щодо скорочення обсягу вантажообороту спостерігалася у 14 регіонах України. Зокрема найбільше показники знизились по Житомирській (на 23,5%), Запорізькій (на 15,2%) та Рівненській (на 14,9%) областях

Значно зросли показники перевезень в Івано-Франківській області (на 16,8%), Полтавській та Черкаській областях (відповідно на 12,4%).

Довідково: Показник «Обсяг вантажообороту автомобільного та залізничного транспорту, тис. ткм на 1000 осіб населення» напряму «Розвиток інфраструктури» обраховано Мінрегіоном на підставі даних Держстату та інформації Мінінфраструктури.

Напрямок «ВІДНОВЛЮВАЛЬНА ЕНЕРГЕТИКА ТА ЕНЕРГОЕФЕКТИВНІСТЬ» включає 3 показники, які комплексно характеризують стан впровадження заходів з енергоефективності, використання відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива.

Впровадження заходів, спрямованих на енергозбереження та підвищення енергоефективності, є одним з пріоритетних питань для забезпечення енергетичної незалежності та національної безпеки нашої країни протягом останніх двох років.

За підсумками I кварталу поточного року **частка оснащення багатоквартирних житлових будинків побудинковими приладами обліку теплової енергії зросла до 55,0% проти 31,7% у січні-березні 2014 року.**

Найвищий показник щодо оснащення багатоквартирних житлових будинків побудинковими приладами обліку теплової енергії мало м. Київ (81,6%, 1 місце). Крім столиці, високий рівень оснащення приладами обліку теплової енергії за підсумками звітнього періоду зафіксовано у Львівській (78,4%, 2 місце), Миколаївській (68,7%, 3 місце), Чернігівській (67,5%, 4 місце) та Вінницькій (66,8%, 4 місце) областях, а найнижчий: у Тернопільській (8,9%, 24 місце), Луганській (13,2%, 23 місце), Полтавській (24,1%, 22 місце) та Черкаській (27,3%, 21 місце) областях.

Прийняття протягом останніх років низки нормативно-правових актів, спрямованих на збільшення частки енергоносіїв, вироблених з відновлюваних джерел енергії, у структурі загального кінцевого енергоспоживання, заміщення та скорочення споживання газу підприємствами теплокомуненерго, бюджетними установами та населенням, сприяло підвищенню рівня енергетичної незалежності України.

За підсумками січня-березня року найкращі показники щодо частки сумарної потужності котелень на альтернативних видах палива в регіонах від загальної потужності котелень регіону зафіксовано у Житомирській (14,1%, 1 місце), Рівненській (13,6%, 2 місце), Київській (13,4%, 3 місце), Харківській (13,1%, 4 місце) та Дніпропетровській (12,4%, 5 місце) областях, і в середньому по Україні цей показник становив 5,5%.

Найнижче значення такого показника спостерігалось у південних регіонах країни, а саме: у Херсонській (0,2%, 25 місце), Миколаївській (0,3%, 24 місце) та Одеській (0,4%, 23 місце) областях.

Упродовж минулого року в Україні проведено масштабну інформаційно-роз'яснювальну кампанію з популяризації механізмів **компенсації частини кредиту на утеплення житлових будинків**.

Метою кампанії було інформування мешканців усіх регіонів України про переваги державної програми, а також можливості запровадження місцевими органами державної влади і місцевого самоврядування компенсації відсотків/суми кредитів населенню на впровадження енергоефективних заходів житлових будинків.

За підсумками січня-березня поточного року лідером за показником «Частка домогосподарств, які уклали кредитні договори в рамках механізмів підтримки заходів з енергоефективності в житловому секторі за рахунок коштів державного бюджету (у тому числі із співфінансуванням з місцевих бюджетів), відсотків до загальної кількості домогосподарств регіону» є Сумська область – 0,078%, і в середньому по країні цей показник склав 0,024%. Вище середньоукраїнського рівня показник щодо домогосподарств, які уклали кредитні договори в рамках механізмів підтримки заходів з енергоефективності, крім Сумської області, мали 13 регіонів, від 0,026% у Вінницькій до 0,039% у Волинській.

У звітному періоді не укладали кредитні договори в рамках механізмів підтримки заходів з енергоефективності в житловому секторі домогосподарства Луганської області.

III. ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Результати аналізу соціально-економічного розвитку областей та міста Києва за січень-березень 2016 року засвідчили, що протягом першого кварталу поточного року розвиток регіонів характеризувався активізацією економічної діяльності, зокрема поступовим відновленням роботи промислового комплексу, зростанням активності у сфері будівництва, відновленням інвестиційної діяльності та покращенням ситуації на ринку праці.

З метою створення умов для подальшого динамічного, збалансованого розвитку регіонів України пропонується:

Рекомендувати обласним та Київській міській державній адміністраціям:

1. Забезпечити розгляд результатів оцінки соціально-економічного розвитку регіонів за січень-березень 2016 року, які розміщені на веб-сайті Мінрегіону, на засіданнях колегій обласних та Київської міської держадміністрацій, та за результатами розгляду підготувати пропозиції щодо шляхів вирішення проблемних питань, що гальмують розвиток регіонів;

2. Підготувати пропозиції для розгляду відповідними місцевими радами щодо актуалізації (у разі необхідності) завдань та заходів регіональних стратегій розвитку та планів їх реалізації з урахуванням останніх тенденцій соціально-економічного розвитку регіонів та очікуемого впливу зовнішніх чинників;

3. Забезпечити в рамках проведення конкурсного відбору інвестиційних програм та проектів регіонального розвитку, що можуть реалізовуватися за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку, розгляд проектів, спрямованих на покращення ситуації у тих напрямках, де регіон зайняв відповідно останні місця за результатами рейтингової оцінки;

4. За участю відповідних місцевих рад опрацювати питання щодо:

включення до проектів обласних бюджетів на 2016 рік та на 2017 рік коштів для фінансування обласних програм відшкодування частини вартості кредитів населення, ОСББ/ЖБК на впровадження енергоефективних заходів;

розширення практики запровадження програм відшкодування частини вартості кредитів, залучених населенням та ОСББ/ЖБК на впровадження енергоефективних заходів на рівні районів та міст обласних центрів та обласного значення;

активізації інформаційно-роз'яснювальної роботи щодо популяризації державної програми енергоефективності житлових будинків та місцевих програм серед населення із залученням регіональних та місцевих друкованих та електронних засобів масових інформації.

Держенергоефективності

1. Активізувати роботу з методичного забезпечення роботи механізмів енергосервісу в бюджетній сфері та організації проведення моніторингу та оцінки показника щодо частки бюджетних установ регіону, щодо яких у звітному періоді було укладено енергосервісні договори, до загальної кількості бюджетних установ регіону.

2. Забезпечити проведення тематичних популяризаційних заходів та інформаційно-роз'яснювальної кампанії в регіонах України щодо механізмів запровадження енергосервісних договорів.

Міністерствам, іншим центральним органам виконавчої влади

1. Проаналізувати результати оцінки соціально-економічного розвитку регіонів за січень-березень 2016 року, які розміщені на веб-сайті Мінрегіону, та забезпечити проведення аналізу негативних тенденцій розвитку відповідної сфери й прийняття оперативних управлінських рішень щодо вирішення проблемних питань;

2. Забезпечити ефективну співпрацю центральних і місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування з подолання негативних тенденцій та вирішення найбільш гострих соціально-економічних проблем, зокрема шляхом:

проведення спільних засідань колегій, координаційних нарад (семінарів) з питань соціально-економічної та суспільно-політичної ситуації в Україні;

започаткування виїзних днів-приймалень міністерств та інших центральних органів виконавчої влади в регіонах з відвідуванням окремих районів та міст, розглядом заяв та скарг, прийомом громадян;

залучення представників місцевих органів виконавчої влади до складу робочих груп при опрацюванні проектів загальнодержавних нормативно-правових актів з питань регіонального розвитку та місцевого самоврядування;

започаткування спільних рубрик на своїх офіційних веб-сайтах для розміщення аналітичних оглядів спільної діяльності центральних та місцевих органів виконавчої влади з метою виявлення позитивного досвіду та його впровадження;

3. Під час формування пропозицій до проекту закону України "Про внесення змін до Державного бюджету України на 2016 рік" передбачати фінансування галузевих програм і проектів, спрямованих на підвищення конкурентоспроможності регіонів, продуктивності їх економіки, прибутковості бізнесу та доходів населення, створення умов для загального підвищення соціальних стандартів, якості життя та розвитку бізнес-середовища;

4. Вжити невідкладних заходів щодо забезпечення стабільної роботи підприємств, які мають стратегічне значення для розвитку регіональних економік, зокрема тих, що допустили спад обсягів виробництва продукції або працюють збитково, мають значний обсяг заборгованості з виплати заробітної плати та податковий борг.
